

طراحی وب گاه

برای کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دکتر احمد حسن زاده

(دانشیار دانشگاه تربیت مدرس)

حداکثر رضا سعیدنیا

(کارشناس ارشد مدیریت اطلاعات)

حسن‌زاده، محمد، ۱۳۴۵ -
طراحی وب‌گاه برای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی
محمد حسن‌زاده و حمیدرضا سعیدنیا
تهران: نشر کتابدار، ۱۳۹۵
۳۵۱ص. (مجموعه کتابدار: ۳۴۰)
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا
موضوع: وب‌سایت‌ها - طراحی - دست‌نامه‌ها
موضوع: کتابخانه‌ها - وب‌سایت‌ها - مدیریت
موضوع: کتابخانه‌ها - وب‌سایت‌ها - طراحی
شناسه افزوده: سعیدنیا، حمیدرضا، ۱۳۷۲ -
رده کنگره: ۱۳۹۵ ط۴ ۷ ح ۵۱۰۵/۸۸۸ TK
رده دیویی: ۰۰۴/۶۷۸
شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۳۵۸۹

www.ketabdar.org
mol.ketabdar.org

عنوان: طراحی وب‌گاه برای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی
مولفان: دکتر محمد حسن‌زاده و حمیدرضا سعیدنیا
مجموعه کتابدار، ۳۴۰ شمارگان: ۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵
قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۱۶۰-۰
تلفن: ۶۶۴۱۵۵۶۴ / ۶۶۴۱۵۵۶۱
همراه: ۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱

فهرست مطالب

۱۷	پیشگفتار
----	----------

فصل اول

۱۹	کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی
----	---------------------------------

۱۹	مقدمه
۱۹	دانش اطلاع‌رسانی
۲۰	فناوری اطلاعات و کاربرد اطلاع‌رسانی کتابخانه‌ها
۲۱	فواید بهره‌مندی از فناوری اطلاعات کتابخانه‌ها
۲۲	اینترنت و کاربرد اطلاع‌رسانی کتابخانه‌ها
۲۲	نسل بندی کتابخانه‌ها
۲۲	کتابخانه سنتی
۲۲	کتابخانه غیر سنتی
۲۳	ویژگی‌های کتابخانه مجازی
۲۴	جمع بندی
۳۰	پرسش‌های خود آزمایی
۳۱	منابع و مآخذ
۳۱	

فصل دوم

۳۳	خدمات قابل ارائه یک کتابخانه در وب سایت
----	---

۳۳	مقدمه
۳۴	معرفی خدمات وب سایت کتابخانه
۳۴	خدمات جستجوی منابع
۳۶	خدمات آموزش برخط

۳۷	 خدمات مرجع
۴۴	 وب سایت کتابخانه عمومی نیویورک
۴۵	 وب سایت کتابخانه مجازی جهان
۴۷	 جمع بندی
۴۷	 پرسش های خودآزمایی
۴۸	 منابع ماخذ

فصل سوم

۴۹	 معرفی های یک وب سایت مناسب کتابخانه ای
۴۹	 مقدمه
۵۰	 ویژگی های عمومی
۵۰	 ویژگی های ویژه نظر در طراحی وب سایت
۵۱	 راهبری
۵۲	 سرعت بارگذاری
۵۲	 قابلیت جستجو
۵۳	 محتوا
۵۴	 خط مشی
۵۶	 دامنه
۵۶	 صحت و اعتبار
۵۷	 راهنما
۵۷	 ماهیت دسترس پذیری وب
۵۹	 شاخص ها و فاکتورهای دسترس پذیری
۵۹	 شاخص های اجتماعی دسترس پذیری
۶۰	 شاخص های فنی دسترس پذیری
۶۰	 شاخص های مالی در امر دسترس پذیری
۶۰	 شاخص های حقوقی و قانونی دسترس پذیری
۶۱	 عناصر ضروری دسترس پذیری
۶۳	 دسترس پذیری وب و کاربران
۶۳	 کاربردپذیری وب سایت ها
۶۴	 اصول و استانداردهای کاربردپذیری
۶۵	 ضرورت و اهمیت کاربردپذیری وب سایت ها

۶۶	 مؤلفه‌های کاربرد پذیری وبسایت‌ها
۷۳	 ارزیابی کاربردپذیری وبسایت‌ها
۷۴	 جمع بندی
۷۵	 پرسش و خود آزمایی
۷۵	 منابع و مآخذ

فصل چهارم

۷۷	 مباحث پایه طراحی وبسایت
۷۷	 مقدمه
۷۷	 اینترنت چیست؟
۷۷	 وب سایت چیست؟
۷۸	 IP چیست؟
۷۹	 مفهوم DNS چیست؟
۷۹	 SP چیست؟
۸۰	 ساختار IP
۸۱	 کارساز (سرویس دهنده) چیست؟
۸۲	 کارخواه (سرویس گیرنده) چیست؟
۸۲	 هاست (میزبان) چیست؟
۸۳	 دامنه چیست؟
۸۳	 شرح یک آدرس اینترنتی؟
۸۴	 پروتکل FTP چیست؟
۸۵	 پروتکل HTTP چیست؟
۸۶	 جزئیات بیشتری از پروتکل HTTP
۸۶	 HTTPS
۸۷	 سایت‌های استاتیک
۸۷	 صفحات دینامیک
۸۸	 مشخصه‌های مربوط به صفحات دینامیک
۸۸	 برنامه نویسی چیست؟
۸۹	 انواع برنامه نویسی
۸۹	 زبان html
۹۰	

۹۰	تاریخچه پیدایش HTML
۹۱	CSS
۹۱	زبان java script
۹۲	زبان برنامه نویسی asp. net
۹۲	زبان برنامه نویسی php
۹۲	SEO چیست؟
۹۳	راه بهینه سازی
۹۳	کتیک بهینه سازی
۹۵	هرم بهینه سازی
۹۵	جمع
۹۶	پیش و خود آزمایی
۹۷	منابع و مراجع
۹۷	منابع برای مطالعه بیشتر

فصل پنجم

۹۹	مراحل طراحی نرم افزار
۹۹	مقدمه
۱۰۰	مهندسی نرم افزار
۱۰۲	معماری نرم افزار
۱۰۲	کاربردهای نرم افزار
۱۰۴	یک دید کلی از مهندسی نرم افزار
۱۰۴	فرایند توسعه نرم افزار
۱۰۵	مدل آبشاری
۱۰۷	مدل وی
۱۰۸	اهداف
۱۰۸	مزایا
۱۰۹	مدل تولید سریع
۱۰۹	
۱۱۰	مزایا
۱۱۰	معایب
۱۱۱	روش الگویی

۱۱۲	مزایای مدل الگویی
۱۱۲	معایب مدل الگویی
۱۱۲	روش حلزونی
۱۱۲	جمع بندی
۱۱۴	پرسش های خودآزمایی
۱۱۵	منابع و مآخذ
۱۱۶	

فصل ششم

۱۱۷	مراحل طراحی یک وبسایت
۱۱۷	مقدمه
۱۱۷	گام های اولیه طراحی صفحات وب
۱۱۸	اصول طراحی اولیه وبسایت
۱۲۰	طراحی
۱۲۱	مخطوطه ری
۱۲۲	محتوا
۱۲۳	پشتیبانی
۱۲۴	معماری اطلاعات
۱۲۵	اصول معماری در طراحی سایت
۱۲۶	مدل معماری تک صفحه ای
۱۲۶	معماری خطی یا صاف
۱۲۷	ساختار درختی
۱۲۷	الگوی سلسله مراتبی
۱۲۸	همکاری الگوی سلسله مراتب
۱۲۹	جمع بندی
۱۳۰	پرسش و خودآزمایی
۱۳۱	منابع و مآخذ
۱۳۱	منابع برای مطالعه بیشتر
۱۳۱	

فصل هفتم

۱۳۳	برنامه نویسی لایه اول HTML (بخش اول)
۱۳۳	مقدمه

۱۳۴.....	HTML چیست؟
۱۳۵.....	تگ چیست؟
۱۳۷.....	کد UTF8 چیست؟
۱۳۸.....	طرز نوشتن تگ‌ها
۱۳۹.....	اعلان DOCTYPE html PUBLIC
۱۴۰.....	معرفی تگ head و اجزای آن
۱۴۱.....	عناصر head
۱۴۱.....	عنصر <title>
۱۴۱.....	عنصر <link>
۱۴۲.....	عنصر <meta>
۱۴۴.....	قسمت body
۱۴۵.....	تگ <u>
۱۴۵.....	تگ زیرسند: (Underline)
۱۴۵.....	تگ حروف کج: (Italic)
۱۴۵.....	تگ حروف خط مورب
۱۴۷.....	نوشتن سر فصلها (Heading) و تگ گراف در HTML
۱۴۸.....	تگ p
۱۴۹.....	چپ چین و راست چین
۱۵۲.....	کار با فونت‌ها
۱۵۳.....	تنظیم قلم مورد استفاده برای متن در HTML
۱۵۴.....	کاراکترهای ویژه
۱۵۶.....	جمع بندی
۱۵۷.....	پرسش و خود آزمایی
۱۵۷.....	منابع و مآخذ
۱۵۷.....	منابع برای مطالعه بیشتر

فصل هشتم

۱۵۹.....	برنامه نویسی لایه اول HTML (بخش دوم)
۱۵۹.....	رنگ نوشته
۱۶۰.....	مفهوم هگزال دسیمال
۱۶۱.....	ایجاد پیوند به دیگر صفحات با HTML

۱۶۳	وارد کردن تصاویر در صفحات HTML
۱۶۶	تنظیم نحوه نمایش عکس در صفحه
۱۶۸	ساختن لینک با استفاده از تصاویر
۱۶۹	ساختن لینک به نقاط مختلف یک صفحه
۱۷۰	منطق استفاده از تصاویر در پس زمینه
۱۷۱	آموزش قرار دادن یک تصویر در زمینه صفحه
۱۷۳	تغییر رنگ پس زمینه
۱۷۳	RGB چیست؟
۱۷۳	انتخاب طرح رنگ
۱۷۴	پیام رنگ‌ها
۱۷۵	آموزش ساختن جدول در طراحی صفحه با HTML
۱۷۶	رنگ زمینه، نحوه قرارگیری افقی و عمودی جدول در HTML
۱۷۸	تگ <input>
۱۸۲	تگ <table>
۱۸۶	جمع بندی
۱۸۷	پرسش خودآزمایی
۱۸۸	منابع و مآخذ
۱۸۸	

فصل نهم

۱۸۹	برنامه نویسی لایه دوم، سبک‌ها/CSS
۱۸۹	مقدمه
۱۹۰	مزایای بکارگیری CSS
۱۹۰	تشریح CSS
۱۹۱	اصول نوشتن کدهای CSS
۱۹۱	سبک نوشتن CSS
۱۹۱	سبک درون خطی
۱۹۱	سبک داخلی
۱۹۲	سبک خارجی در CSS
۱۹۳	واحد های شمارش و رنگ دهی در CSS
۱۹۵	تنظیم عرض، ارتفاع، و overflow با CSS
۱۹۵	

۱۹۸	کار کردن با متن‌ها
۱۹۹	letter-spacing
۱۹۹	line-height
۲۰۰	تنظیم قلم صفحه با استفاده از سبک درون خطی
۲۰۰	font-size
۲۰۱	font-style & font-weight
۲۰۲	نحو تغییر رنگ متن با استفاده از CSS
۲۰۲	background-color
۲۰۳	عکس پس زمینه نوشته
۲۰۴	تغییر موقعیت عناصر در صفحه
۲۰۴	absolute
۲۰۶	تعریف متن‌ها: سایت به وسیله سبک style در قسمت head یا
۲۰۷	تنظیمات وضعیت متن زمینه عناصر صفحه با CSS
۲۰۸	تعریف class در CSS
۲۱۰	تعریف خواص لینک در CSS
۲۱۱	استفاده از text-decoration در تنظیم لینک CSS
۲۱۴	ایجاد کادر برای عناصر در style
۲۱۶	تگ ul و li در CSS
۲۱۷	تنظیم تگ li با CSS
۲۱۸	کار با ویژگی margin و padding در CSS
۲۱۸	ویژگی margin در CSS
۲۱۹	ویژگی padding در CSS
۲۱۹	ویژگی float
۲۲۱	سربزرگ سازی صفحه با استفاده از تگ های ul و li
۲۲۴	جمع بندی
۲۲۵	پرسش خود آزمایی
۲۲۵	منابع برای مطالعه بیشتر

فصل دهم

۲۲۷	برنامه نویسی لایه سوم: اسکریپت Jscript
۲۲۷	مقدمه

۲۲۸	برخی از امکانات JavaScript
۲۲۸	اصول نوشتن JavaScript
۲۲۹	وارد کردن کدهای جاوا اسکریپت در بخش body
۲۳۰	وارد کردن کدهای جاوا اسکریپت در بخش head
۲۳۲	وارد کردن کدهای جاوا اسکریپت در فایل خارجی
۲۳۳	چند نکته مهم در نوشتن کدها در جاوا اسکریپت
۲۳۴	اضافه نمودن زمان و تاریخ به صفحه
۲۳۵	نمایش پیام هشدار در صفحه
۲۳۵	کادرهای alert
۲۳۶	پیام خوش آمد گویی
۲۳۸	Onclick
۲۳۹	جمع
۲۴۰	پرسش و آزمون
۲۴۰	منابع برای مطالعه بیشتر

فصل یازدهم

۲۴۱	آشنایی با برنامه نویسی PHP
۲۴۱	مقدمه
۲۴۱	PHP چیست؟
۲۴۱	Php چگونه کار می کند؟
۲۴۳	کاربرد زبان PHP در طراحی وب
۲۴۴	نصب بسته نرم افزاری xampp
۲۴۵	اجرای یک فایل ساده php
۲۴۷	اصول نوشتن در php
۲۴۹	معرفی برنامه easyphp
۲۴۹	نصب و کار کردن با برنامه easy php
۲۵۰	تعریف متغیر در php
۲۵۴	تعریف تابع در php
۲۵۶	اجرای یک تابع ساده در php
۲۵۷	XML چیست؟
۲۵۷	

۲۵۸	کارایی xml در طراحی سایت
۲۵۹	کاربرد XML
۲۵۹	کار با xml
۲۶۲	سایر تکنولوژی های XML
۲۶۲	جمع بندی
۲۶۳	پرسش خودآزمایی
۲۶۳	منابع برای مطالعه بیشتر

فصل دوازدهم

آشنایی با سیستم مدیریت محتوا (CMS) Word perss ۲۶۵

۲۶۵	مقدمه
۲۶۶	وردپرس
۲۶۶	امکانات وردپرس
۲۶۶	سازماندهی و مدیریت
۲۶۶	انتشار مطالب
۲۶۷	شخصی سازی
۲۶۷	ساخت محتوا
۲۶۷	بحث و نظرات
۲۶۷	SEO
۲۶۷	نصب و راه اندازی وردپرس
۲۶۷	نصب وردپرس بر روی محیط سرور
۲۶۸	نصب وردپرس بر روی سرور لینوکس با کنترل پنل cPanel
۲۷۵	نصب وردپرس بر روی محیط لوکال
۲۷۹	محیط کار
۲۸۰	پیشخوان
۲۸۰	نوشته‌ها
۲۸۰	محیط ویرایشگر
۲۸۱	رسانه‌ها
۲۸۲	برگه‌ها
۲۸۲	دیدگاه‌ها
۲۸۳	نمایش

افزونه‌ها.....	۲۸۵
کاربران.....	۲۸۵
تنظیمات.....	۲۸۶
جمع بندی.....	۲۸۹
پرسش خودآزمایی.....	۲۸۹
منابع برای مطالعه بیشتر.....	۲۸۹

فصل سیزدهم

انتقال وبسایت به اینترنت..... ۲۹۱

مقدمه.....	۲۹۱
مفهوم IIS.....	۲۹۲
نصب.....	۲۹۲
قرار دادن سایت بر روی اینترنت.....	۲۹۴
کنترل پنل.....	۲۹۴
اجاره فضا و.....	۲۹۵
FTP.....	۲۹۸
کار با ftp با استفاده از نرم افزار CuteFTP.....	۲۹۹
Cpanel.....	۳۰۴
انجام کارها با استفاده از سی پنل.....	۳۰۴
چگونگی مدیریت یک نام دامنه.....	۳۰۴
چگونگی ایجاد یک ایمیل آدرس.....	۳۰۵
آمار FTP.....	۳۰۵
جمع بندی.....	۳۰۵
پرسش و خود آزمایی.....	۳۰۶
منابع و مآخذ.....	۳۰۶

فصل چهاردهم

ارزیابی وبسایت‌های کتابخانه‌ای..... ۳۰۷

مقدمه.....	۳۰۷
هدف ارزیابی وبسایت‌ها.....	۳۰۷
انواع شیوه ارزیابی وبسایت‌ها.....	۳۰۸

۳۰۹	الف - انواع شیوه ارزیابی از نظر موضوع ارزیابی
۳۱۱	ب - انواع شیوه ارزیابی از نظر مدل ارزیابی
۳۱۲	ج - انواع شیوه ارزیابی از نظر ابزارهای ارزیابی
۳۱۳	د - انواع شیوه ارزیابی از نظر معیارهای ارزیابی
۳۱۴	مدل های ارزیابی وب سایت‌ها
۳۱۵	معیار سیلبرگ
۳۱۵	معیار دیسرن
۳۱۶	معیار هون کد
۳۱۷	مدل ای‌کوال
۳۱۹	محتوی سایت‌های کتابخانه‌ای
	مرور بر اهمیت شاخص‌های استاندارد در ارزیابی کیفیت وبگاه‌های
۳۲۰	کتابخانه‌ای
۳۲۰	مسائل محتوایی اطلاعات و بگاہ
۳۲۳	قابلیت ناوبری
۳۲۴	قابلیت نمایش اطلاعات
۳۲۵	جمع بندی
۳۲۶	پرسش خودآزمایی
۳۲۶	منابع و مآخذ

فصل پانزدهم

۳۲۹	نمونه‌ای از معماری وب‌سایت کتابخانه‌ها
۳۲۹	انواع وب‌سایت‌ها از لحاظ کاربرد و محتوا
۳۳۰	نمونه وب‌سایت‌های کتابخانه‌ای
۳۳۷	سایت کتابخانه دانشگاه دوک
۳۴۲	معماری اطلاعاتی وب‌سایت کتابخانه‌ای دانشگاه دوک
۳۴۵	جمع بندی
۳۴۶	پرسش خودآزمایی
۳۴۶	منابع و مآخذ

در بازنگری‌های انجام شده در دوره کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی تلاش شده است که با قرار دادن درس‌های هر چه بیشتر در ارتباط با فناوری اطلاعات و ارتباطات، زمینه‌های فراخ‌تری برای ارتقای فهم دانشجویان از فناوری اطلاعات و کاربرست آن در حوزه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی فراهم شود. درس‌هایی مانند ساختمان داده، پایگاه داده، فناوری اطلاعات و ارتباطات، فناوری وب و طراحی و مدیریت وبگاه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی از آن جمله‌اند.

درس طراحی و مدیریت وبگاه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی با ارزش ۲ واحد نظری و عملی با هدف «آشنا ساختن دانشجو با اصول و روش‌های طراحی و مدیریت وبگاه کتابخانه‌ها و قرار دادن آن در شبکه و ایجاد دروازه دسترسی به اطلاعات و خدمات کتابخانه‌ها» در نظر گرفته شده است. اهداف رفتاری که برای این درس در نظر گرفته شده است عبارتند از:

۱. طراحی یک وب سایت کتابخانه

۲. قرار دادن وب سایت طراحی شده در شبکه

۳. ارزیابی وب سایت کتابخانه

این کتاب به عنوان یک متن آموزشی برای درس مذکور تدوین شده است. در این کتاب تلاش شده است علاوه بر فراهم آوری محتوای نظری، آموزش عملی طراحی یک وب سایت با استفاده از کدنویسی به زبان‌های معمول مانند php، html و xmi و نظایر آن نیز در دستور کار قرار گیرد. مطالعه این کتاب می‌تواند مهارت‌های لازم برای طراحی و نگهداشت وب سایت انواع کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی را فراهم آورد. ضمن تشکر از تمامی کسانی که ما را در تدوین و انتشار این کتاب یاری کرده‌اند، از خوانندگان تقاضا داریم که نظرات و پیشنهادات خود را در ارتباط با محتوای آن به نویسندگان از طریق ایمیل یا تلفن ارسال نمایند تا در ویرایش‌های بعدی مورد توجه قرار گیرد.

با آرزوی موفقیت

محمد حسن زاده

حمیدرضا سعیدنیا

تهران، ۱۳۹۵